

praktijkvraag

Is overheidssteun op het terrein van cultuur toegestaan?

Vraag

De gemeente is voornemens om voor de periode van 15 jaar een stichting een gebruiksrecht te geven van een oude fabriekshal. In de hal zullen allerlei historische voorwerpen tentoongesteld worden. De stichting betaalt geen huur. De marktconforme huurprijs van de hal bedraagt 70.000 euro per jaar. De hal zal fungeren als een museum en zal daarnaast als werkplaats voor scholieren (in het kader van stage) worden gebruikt. Kan de stichting als 'onderneming' worden aangemerkt en is er dus sprake van ongeoorloofde staatssteun? Kan in dat geval een beroep gedaan worden op een 'cultuurvrijstelling'?

Antwoord

Europese staatssteunregels zijn ook van toepassing op overheidssteun op het terrein van cultuur. Het is mogelijk dat de stichting als een 'onderneming' wordt aangemerkt. Het Hof heeft het begrip 'onderneming' (<http://www.europadecentraal.nl/menu/405/Onderneming.html>) ruim uitgelegd. Als de museumstichting goederen en diensten op een bepaalde markt gaat aanbieden (de verkoop van toegangskaartjes, het organiseren van excursies, etc.), zal deze als onderneming gekwalificeerd kunnen worden. Om van staatssteun te kunnen spreken moet echter aan alle criteria van art. 87 EG-Verdrag (<http://www.europadecentraal.nl/menu/550/Kernvragen.html>) worden voldaan. De vraag is met name of de steun aan deze stichting enig effect op het handelsverkeer zal hebben.

De Commissie heeft er in verschillende beschikkingen voor Nederland en andere lidstaten op gewezen dat museale activiteiten vaak een lokaal karakter hebben (bijv. geen toeristen uit het buitenland die speciaal naar dit museum komen) en daardoor heeft de steun alleen een effect op de lokale markt. Ook de koppeling met de scholingsactiviteiten zal niet tot een grensoverschrijdend effect op de mededinging leiden. Het is ook mogelijk dat de scholingsactiviteiten geen economisch karakter hebben.

Een voorbeeld van de wijze waarop de Commissie steun aan lokale, cultuurhistorische activiteiten beoordeelt, is de recente beschikking inzake staatssteun aan de Bataviawerf (http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/comp-2007/n377-07.pdf) in Lelystad.

Zie ook de beschikkingen over lokale musea op deze pagina:

(<http://www.europadecentraal.nl/menu/265/Cultuur.html>) van onze website onder 'Praktijk'.

Steun aan internationaal gerenommeerde musea zal in de regel wel een effect hebben op het handelsverkeer. Zie ter vergelijking een beschikking van de Commissie inzake federale musea in Oostenrijk (http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/register/ii/doc/NN-50-2007-WLWL-en-10.10.2007.pdf).

Concluderend kan worden gesteld dat als het effect van de gemeentelijke steun op het handelsverkeer verwaarloosbaar is, er ook geen sprake is van staatssteun in de zin van artikel 87 lid 1 EG-Verdrag. Dan is ook geen melding bij de Europese Commissie nodig. De voorbeelden – de Commissiebeschikkingen inzake Bataviawerf, lokale musea en internationaal bekende musea – kunnen helpen bij de analyse en de risicoafweging.

Cultuurvrijstelling

Ten tweede is de vraag of er een beroep gedaan kan worden op een 'cultuurvrijstelling'.

Bij twijfels over het grensoverschrijdende effect van steun, dient de gemeente de steun te melden bij de Europese Commissie. Er bestaat thans geen vrijstelling voor cultuursteun. Er is wel een uitzondering op het verbod op staatssteun opgenomen in art. 87 lid 3 onder d) EG-Verdrag. Op basis van deze vrijstelling kan de Commissie goed onderbouwde staatssteun aan cultuur en het behoud van cultureel erfgoed goedkeuren.

Reacties en disclaimer:

Van de informatie in dit document mag onbeperkt gebruik worden gemaakt, mits de bron wordt vermeld. Opmerkingen over de inhoud en suggesties voor aanvullingen zijn van harte welkom op info@europadecentraal.nl. Aan dit document is de grootst mogelijke zorg besteed, maar Europa decentraal kan niet instaan voor de juistheid van de informatie en aanvaardt geen aansprakelijkheid voor mogelijke vervolgschade door het gebruik ervan.

praktijkvraag

De Commissie heeft in 2005 wel een vrijstelling overwogen, waardoor een meldingsplicht zou vervallen. Zij heeft er echter niet voor gekozen om een dergelijke vrijstelling in de aankomende algemene blokvrijstellingsverordening (juli 2008) op te nemen.

Gezien de beperkte omvang van de steun (70.000 per jaar) zou de gemeente een beroep kunnen doen op de de-minimisverordening. De omvang van de de-minimissteun (http://www.europadecentraal.nl/menu/267/De_minimis.html) dient wel onder 200.000 euro over een periode van 3 belastingjaren te blijven.

De vraag is of dat bedrag toereikend is; mogelijk ontvangt de stichting ook voordelen van anderen, bijvoorbeeld in de vorm van subsidies. Alle steun bij elkaar opgeteld zou dan onder de minimis moeten blijven.

Meer informatie

Zie dossier staatssteun/cultuur (<http://www.europadecentraal.nl/menu/265/Cultuur.html>) van Europa decentraal.

A. Sinnaeve, Does Aid for Theatres affect Trade between Member States?, State Aid Law Quarterly, Issue 1/2008 over een oproep tot het instellen van een vrijstelling voor cultuur (http://www.lexxion.eu/estal/current_issue.php).

Reacties en disclaimer:

Van de informatie in dit document mag onbeperkt gebruik worden gemaakt, mits de bron wordt vermeld. Opmerkingen over de inhoud en suggesties voor aanvullingen zijn van harte welkom op info@europadecentraal.nl. Aan dit document is de grootst mogelijke zorg besteed, maar Europa decentraal kan niet instaan voor de juistheid van de informatie en aanvaardt geen aansprakelijkheid voor mogelijke vervolgschade door het gebruik ervan.